

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-430/25-15919/2

Podgorica, 04.06.2025. godine

Za: MINISTARSTVO RUDARSTVA, NAFTE I GASA, Cetinjski put bb, Podgorica

gospodinu, mr Admiru Šahmanoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog uredbe o utvrđivanju maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata

Veza: Vaš akt broj: 01-011/25-289/2 od 16.05.2025. godine

Poštovani gospodine Šahmanoviću,

Povodom *Predloga uredbe o utvrđivanju maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Uvidom u tekst Predloga uredbe i Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, ukazujemo da predmetni propis proizilazi iz potrebe usklađivanja sa Zakonom o sigurnosti snabdijevanja naftnim derivatima, a odnosi se na metodologiju obračuna maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata

Napominjemo da je Ministarstvo finansija u Mišljenju na Predlog zakona sigurnosti snabdijevanja naftnim derivatima, ukazalo na uvođenje nove naknade na maloprodaju cijenu goriva za formiranje i održavanje obaveznih rezervi u iznosu od 0,03 EUR/litru bezolovnog benzina odnosno euro dizela u periodu od 2024. do 2028. godine (od 2029. godine biće smanjena na iznos od 0,02 EUR/litru goriva), a koju će snositi krajnji potrošači.

Imajući u vidu navedeno, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo sugestija na tekst Predloga uredbe, uz napomenu da će Zakon o sigurnosti snabdijevanja naftnim derivatima izazvati negativan efekat propisa na građane i privredu, koji se ogleda u povećanju cijene goriva, zatim povećanju administrativnih obaveza koja podrazumijeva formiranje zaliha, odnosno kupovinu gotove robe, i njeno skladištenje ili kupovinu tiketa, odnosno zaključivanje ugovora o rezervaciji robe i praćenje realizacije ugovora; odnosno praćenje održavanja zaliha kontrolisanjem količina i kvaliteta, ispunjenosti uslova skladištenja, povraćaja naknade u dijelu ili cjelosti u zavisnosti od toga da li privredno društvo koje uvozi naftne derivate ima obavezu formiranja rezervi ili nema, i dostavljanje izvještaja o prometu i uvozu naftnih derivata, kao i vođenje evidencije o obaveznim rezervama.

Dodatno, uvidom u Predlog uredbe i Izveštaj o analizi uticaja propisa, utvrđeno je da za implementaciju Predloga uredbe nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta države. Naime, implementacijom predloženog propisa ne očekuje se direktno ostvarivanje dodatnog prihoda za budžet Crne Gore, s obzirom na to da se predmetna uredba odnosi na metodologiju obračuna maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata, a ne na poreze, akcize ili druge fiskalne instrumente koji bi mogli generisati budžetski prihod.

Nadalje, kako je dopisom navedeno, Predlogom uredbe mogu se identifikovati određeni indirektni fiskalni efekti, koji dugoročno mogu pozitivno uticati na budžet, a to su očuvanje stabilnosti i konkurentnosti sektora kroz redovnu uplatu akciza, poreza i doprinosa za zaposlene, očuvanje i potencijalno povećanje broja zaposlenih u sektoru i veću fiskalnu disciplinu kroz formalizaciju tržišta.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na dostavljeni *Predlog uredbe o utvrđivanju maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata*

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

PREDLOG

Na osnovu člana 207 stav 7 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 28/25) Vlada Crne Gore, na sjednici od _____juna 2025. godine, donijela je

UREDBU O UTVRĐIVANJU MAKSIMALNIH MALOPRODAJNIH CIJENA NAFTNIH DERIVATA

Član 1

Ovom uredbom utvrđuju se način obračuna maksimalne maloprodajne cijene naftnih derivata odnosno biogoriva, koje energetske subjekti koji se bave trgovinom na veliko i malo naftnim derivatima smiju primijeniti na području Crne Gore, način i rokovi objavljivanja tih cijena i određivanje organa koji ih objavljuje.

Član 2

Naftni derivati, u smislu ove uredbe, su derivati koji se koriste kao pogonsko gorivo za motore sa unutrašnjim sagorijevanjem:

- Eurosuper 95 EN 228 (Premium Unleaded 10ppm),
- Eurodizel EN 590 (10ppm ULSD),
- Lož ulje (Gasoil 0.1%).

Član 3

Maksimalna maloprodajna cijena pojedinog naftnog derivata iz člana 2 ove uredbe formira se u skladu sa sljedećom formulom:

$$PC = (P_t + a + fee + P_s) + tax$$

$$P_t = X_1 \times X_2 \times \frac{rd}{1000}$$

pri čemu je:

PC – maksimalna maloprodajna cijena naftnog derivata, izražena u EUR/litru, na dva decimalna mjesta;

P_t – osnovna cijena naftnih derivata tokom obračunskog perioda (t), izražena u EUR/litru, na četiri decimalna mjesta;

t – četrnaestodnevno obračunsko razdoblje, koji prethodi danu na koji se vrši obračun;

a – akciza koja se primjenjuje na dan obračuna;

fee – naknada za obavezne rezerve naftnih derivata;

P_s – priznati troškovi energetske subjektu koji iznose: 0,1403 EUR/lit za

Eurosuper 95 i 0,1420 EUR/litru za Eurodizel i 0,1274 EUR/litru za Lož ulje;

tax – porez na dodatu vrijednost koji se primjenjuje na dan obračuna;

X1 – prosjek srednjih cijena naftnih derivata koje su objavljene u "Platt's European Marketscan" kotacijama, na partitetu CIF Med Genova/Lavera za derivate iz člana 2 ove uredbe, tokom obračunskog perioda, izražen u USD/toni, na četiri decimalna mjesta.

X2 – prosjek prodajnih deviznih kurseva koji objavljuje Centralna banka Crne Gore, tokom obračunskog perioda, izražen u EUR/USD na četiri decimalna mjesta;

rd – gustina naftnog derivata koja iznosi 0,755 kg/l za Eurosuper 95 i 0,845 kg/l za Eurodizel i Lož ulje, dijeljenjem sa 1000 vrši se konverzija metričkih tona;

t – četrnaestodnevno obračunsko razdoblje, koji prethodi danu na koji se vrši obračun.

Član 4

Obračun maksimalne cijene vrši se svakog drugog ponedjeljka i primjenjuje se od 00:01 časova sljedećeg dana, i važi do narednog obračuna.

Ako ponedjeljak nije radni dan, obračun se vrši prvog sljedećeg radnog dana, pri čemu ponedjeljak ostaje referentni dan za utvrđivanje maksimalnih maloprodajnih cijena, koje će se primjenjivati u obračunu.

Maksimalnu cijenu naftnih derivata, koja je formirana u skladu sa ovom uredbom, organ državne uprave nadležan za poslove energetike objavljuje na svojoj internet stranici na dan kada je ta cijena formirana.

Član 5

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o načinu i visini elemenata na osnovu kojih se formiraju maksimalne cijene naftnih derivata ("Sl. list CG", br. 23/21, 27/21 i 10/25).

Član 6

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu CrneGore".

Broj:

Podgorica, ____ juna 2025. godine

VLADA CRNE GORE

Predsjednik,
mr Milojko Spajić, s.r.

OBRAZLOŽENJE

Uredba o utvrđivanju maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata donosi se na osnovu člana 207 stav 7 **Zakona o energetici** ("Službeni list CG", br. 28/25) sa ciljem propisivanja načina obračuna maksimalne maloprodajne cijene naftnih derivata odnosno biogoriva, koje energetski subjekti koji se bave trgovinom na veliko i malo naftnim derivatima smiju primijeniti na području Crne Gore, način i rokovi objavljivanja tih cijena i određivanje organa koji ih objavljuje.

Do sada je oblast formiranja maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata bila uređena Uredbom o načinu i visini elemenata na osnovu kojih se formiraju maksimalne cijene naftnih derivata (Službeni list CG", br. 23/21, 27/21 i 10/25) na osnovu člana 215 stav 3 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17, 82/20, 23/21 i 27/21), koji je zamijenjen novim Zakonom o energetici ("Službeni list CG", br. 28/25), a koji je stupio na snagu 27.3.2025 godine.

Uredbom o utvrđivanju maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata, izuzev usklađivanja sa novim Zakonom o energetici, a u odnosu na trenutno aktuelnu Uredbu, isključen je derivat bezolovni motorni benzin BMB 95 iz obračuna, čime se tržište u pogledu ovog derivata liberalizuje i izmijenja je formula obračuna maksimalne maloprodajne cijene naftnih derivata, na način da je ista pojednostavljena, unificirana i istovremeno usklađena sa primjerima regiona i evropskim EN standardima relevantnim za pojedini derivat, kao i Platt's kotacijama, koje predstavljaju referentnu osnovu za obračun cijena derivata.

Razlog za izmjenom aktuelnog propisa koji reguliše predmetnu oblast leži u činjenici da se isti referiše na obračunske elemente i troškovnik koji datiraju iz 2002. godine. Ovakav pristup ne odražava realne tržišne uslove, jer su se u međuvremenu značajno promijenili logistički tokovi, troškovi poslovanja, kao i struktura uvoza naftnih derivata. Takođe, postojeći troškovnik isključivo se referiše na uvoz naftnih derivata morskim putem, iako se danas značajan dio uvoza vrši i drumskim putem, što utiče na troškove i dinamiku snabdijevanja tržišta.

Zbog svega navedenog, Ministarstvo energetike i rudarstva predlaže donošenje nove Uredbe sa ciljem da se uspostavi održiv, transparentan i pravičan sistem formiranja cijena naftnih derivata koji štiti interese potrošača, a istovremeno obezbjeđuje ekonomski održivo poslovanje privrednih subjekata. Predloženi propis ima za cilj da unaprijedi regulatorni okvir u oblasti formiranja maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata, kroz uvođenje savremenijih i pravednijih mehanizama koji odražavaju realne tržišne uslove, uz djelimičnu liberalizaciju tržišta.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA
NAZIV PROPISA	Uredba o utvrđivanju maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata
1. Definisanje problema - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?	
- Koje probleme treba da riješi predloženi akt? Uredba o utvrđivanju maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata donosi se na osnovu člana 207 stav 7 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 28/25) sa ciljem propisivanja načina obračuna maksimalne maloprodajne cijene naftnih derivata odnosno biogoriva, koje energetske subjekti koji se bave trgovinom na veliko i malo naftnim derivatima smiju primijeniti na području Crne Gore, način i rokovi objavljivanja tih cijena i određivanje organa koji ih objavljuje. Do sada je oblast formiranja maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata bila uređena Uredbom o načinu i visini elemenata na osnovu kojih se formiraju maksimalne cijene naftnih derivata (Službeni list CG", br. 23/21, 27/21 i 10/25) na osnovu člana 215 stav 3 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17, 82/20, 23/21 i 27/21), koji je zamijenjen novim Zakonom o energetici ("Službeni list CG", br. 28/25), a koji je stupio na snagu 27.3.2025. g. Novom Uredbom, izuzev usklađivanja sa novim Zakonom o energetici, a u odnosu na trenutno aktuelnu Uredbu, inovirane su sljedeće stavke: - isključen je derivat bezolovni motorni benzin BMB 95 iz obračuna, čime se tržište u pogledu ovog derivata liberalizuje; i - izmijenja je formula obračuna maksimalne maloprodajne cijene naftnih derivata, na način da je ista pojednostavljena, unificirana i istovremeno usklađena sa primjerima regiona i evropskim EN standardima relevantnim za pojedini derivat, kao i Platt's kotacijama, koje predstavljaju referentnu osnovu za obračun cijena naftnih derivata. - Koji su uzroci problema? U aktuelnom propisu koji reguliše predmetnu oblast i dalje figuriraju obračunski elementi i troškovnik koji datiraju iz 2002. godine kada je usvojena <i>Uredba o načinu obrazovanja maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata</i>, koja je bila sastavni dio Ugovora o prodaji akcija između Republike Crne Gore, Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Crne Gore, Fonda za razvoj Republike Crne Gore, Zavoda za zapošljavanje Republike Crne Gore i Hellenic Petroleum S.A. za određene akcije kompanije Jugopetrol AD Kotor koji je sačinjen 10. oktobra 2002. godine, u postupku privatizacije privrednog društva „Jugopetrol“ AD, Kotor. Ovakav pristup danas ne odražava realne tržišne uslove, jer	

su se u međuvremenu značajno promijenili logistički tokovi, troškovi poslovanja, kao i struktura uvoza.

Posebno je problematično to što se postojeći troškovnik isključivo referiše na uvoz naftnih derivata morskim putem, iako se danas značajan dio uvoza vrši i drumskim putem, što utiče na troškove i dinamiku snabdijevanja tržišta.

Takođe, u međuvremenu su parametri za konverziju gustine naftnih derivata usklađeni sa međunarodno priznatim standardima, dok aktuelni propis još uvijek koristi zastarjele koeficijente obračuna, što dodatno doprinosi nepreciznostima u kalkulaciji cijena.

Osim navedenog, a u poređenju sa regionom i zemljama EU koje na sličan način utvrđuju ili ograničavaju cijene naftnih derivata i to uglavnom Eurosuper 95 i Eurodizel, u Crnoj Gori se osim navedenih derivata ograničava i cijena derivata Eurosuper 98 koji predstavlja derivat sa višim oktanskim brojem, pa se predloženim propisom predlaže isključenje ovog derivata.

- Koje su posljedice problema?

Neadekvatno utvrđeni obračunski elementi i troškovnik iz 2002. godine dovode do nepravedne i netransparentne kalkulacije cijena, koja ne odražava realne tržišne troškove. Ovo stvara rizik od narušavanja ekonomske održivosti distributera i maloprodajnih subjekata.

Osim navedenog, isključiva orijentacija na uvoz morskim putem zanemaruje aktuelne logističke pravce, zbog čega se stvaraju operativne i finansijske nepreciznosti koje demotivšu diversifikaciju snabdijevanja i otežavaju planiranje i stabilnost u lancu snabdijevanja.

Takođe, zastarjeli parametri gustine dovode do odstupanja u preračunu količina i vrijednosti naftnih derivata, što ima direktan uticaj na fer obračun i pravičnu tržišnu konkurenciju.

- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?

Privredni subjekti (uvoznici, distributeri i maloprodajni trgovci naftnim derivatima):

Ova grupa je direktno pogođena zbog neadekvatno definisanih troškovnih stavki i marži koje ne odražavaju savremene tržišne i operativne uslove. Uvoznici koji koriste alternativne logističke pravce, poput drumskog saobraćaja, snose drugačije troškove koji nisu priznati u postojećem modelu. Ovo smanjuje profitabilnost i dugoročnu održivost njihovog poslovanja, a u pojedinim slučajevima može dovesti do izlaska sa tržišta ili odustajanja od investicija.

Krajnji potrošači (građani i privredni subjekti koji koriste naftne derivate sa sopstvene potrebe):

Iako se propis nominalno donosi radi zaštite potrošača, neprecizni i neprilagođeni mehanizmi formiranja cijena mogu indirektno rezultirati smanjenjem konkurencije, ograničenjem ponude i padom kvaliteta usluga.

- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Potencijalne posljedice bez promjene propisa mogle bi se reflektovati kroz:

- Ekonomski gubitak za privredne subjekte, usljed nepriznavanja realnih troškova i ograničenih marži;
- Smanjenu konkurenciju i ulazak novih učesnika, što dugoročno slabi tržište;
- Povećani rizik za potrošače, kroz potencijalne nestašice ili slabiji kvalitet usluga;
- Ograničenu sposobnost države da odgovori na tržišne poremećaje, zbog rigidnosti zastarjelog modela.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

Predloženi propis ima za cilj da unaprijedi regulatorni okvir u oblasti formiranja maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata, kroz uvođenje savremenijih i pravednijih mehanizama koji odražavaju realne tržišne uslove, uz djelimičnu liberalizaciju tržišta. Ključni ciljevi koji se postižu ovim propisom uključuju:

- **Unifikaciju i transparentnost u prikazivanju troškova**

Propis uvodi jedinstven i jasno definisan način prikazivanja troškova koji se priznaju naftnim kompanijama u postupku obračuna cijena. Na ovaj način se obezbjeđuje veća transparentnost, dosljednost u primjeni i pravičniji tretman svih učesnika na tržištu, čime se jača regulatorna predvidivost i tržišna disciplina.

- **Liberalizaciju tržišta derivata Eurosuper 98**

Uklanjanjem derivata Eurosuper 98 iz sistema obračuna maksimalne maloprodajne cijene, predloženi propis omogućava tržišno formiranje cijene za ovu vrstu derivata. Na taj način se otvara prostor za konkurenciju među distributerima i uvoznici, što može rezultirati kvalitetnijom ponudom i većim izborom za potrošače. Ovaj potez predstavlja korak ka postepenoj liberalizaciji tržišta goriva, uz zadržavanje kontrole nad ključnim i najzastupljenijim derivatima.

- **Usklađivanje sa savremenim praksama i standardima**

Propis se zasniva na parametrima konverziju gustine naftnih derivata koji su usklađeni sa međunarodno priznatim standardima. Time se povećava preciznost obračuna i smanjuju tehničke i finansijske nepreciznosti koje su bile prisutne u ranijem modelu.

U konačnici, predloženi propis teži da uspostavi održiv, transparentan i pravičan sistem formiranja cijena naftnih derivata koji štiti interese potrošača, a istovremeno obezbjeđuje ekonomski održivo poslovanje privrednih subjekata.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

- Opcija "status quo"

Zadržavanje postojećeg stanja, odnosno primjena važeće uredbe bez izmjena (tzv. opcija "status quo"), ne bi bilo održivo rješenje iz više razloga, i to:

- **Zastarjeli obračunski model**

Postojeći propis se i dalje oslanja na obračunske elemente i troškovnik iz 2002. godine, koji ne odgovaraju današnjim tržišnim i logističkim uslovima. Ignorisanje promjena u strukturi troškova, načinu uvoza i distributivnim kanalima rezultira netačnim i nepravednim formiranjem cijena, kao i promjene u tehničkim parametrima poput gustine goriva, što dugoročno šteti održivosti poslovanja.

- **Ograničena konkurencija i investicioni potencijal**

Održavanje „status quo“ opcije obeshrabruje ulazak novih subjekata na tržište i dodatna ulaganja, jer ne nudi predvidiv i fer regulatorni okvir. To može dovesti do smanjenja tržišne dinamike i konkurencije.

- **Ograničene mogućnosti liberalizacije tržišta**

Ova opcija onemogućava selektivnu liberalizaciju tržišta, kao što je planirano za derivat Eurosuper 98, čime se propušta prilika za razvoj konkurencije i modernizaciju tržišta u skladu sa praksama EU i regionalnog okruženja.

- **Preferirana opcija**

Preferirana opcija je donošenje nove *Uredbe o utvrđivanju maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata*, kojom se unapređuje metodologija obračuna cijena, povećava transparentnost i pravičnost u tretmanu tržišnih aktera, i postavlja osnov za postepenu liberalizaciju tržišta.

Propisom se standardizuje način iskazivanja i priznavanja troškova koji su relevantni za uvoz, skladištenje, distribuciju i prodaju naftnih derivata. Navedeno doprinosi dosljednoj primjeni uredbe i osigurava ravnopravne uslove za sve tržišne učesnike.

Izuzev navedenog, derivat Eurosuper 98 se isključuje iz sistema obračuna maksimalnih cijena, čime se omogućava njegovo tržišno formiranje. Ovaj korak predstavlja balans između regulatorne kontrole nad ključnim derivatima i otvaranja prostora za tržišnu konkurenciju i unapređenje ponude.

Jasniji i savremeniji regulatorni okvir podstiče ulazak novih subjekata, omogućava investicije u infrastrukturu i povećava tržišnu konkurenciju, što dugoročno doprinosi kvalitetu usluge i stabilnosti cijena. Predložena uredba predstavlja održivo, uravnoteženo i tržišno orijentisano rješenje koje istovremeno štiti potrošače i omogućava fer uslove za privredne subjekte.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.

Donošenje predloženog propisa bi imalo **direktini pozitivni uticaj** na privredne subjekte (uvoznici, distributeri, maloprodajni trgovci) koji bi na ovaj način dobili jasnije, pravednije i transparentnije uslove za formiranje cijena. Priznavanje stvarnih troškova smanjuje finansijski pritisak i povećava održivost poslovanja. Liberalizacija Eurosuper 98 promovise principe slobodnog tržišta, koji može biti reper prilikom planiranja buduće liberalizacije tržišta u skladu sa principima EU u pogledu formiranja cijena svih energenata. Pozitivan uticaj bi osjetili i potrošači, odnosno krajnji korisnici kroz dugoročnu korist od stabilnijeg snabdijevanja, konkurencije i potencijalno šire ponude proizvoda. Transparentnije formiranje cijena povećava i povjerenje u regulatorni sistem.

Indirektni pozitivni uticaji se odnose na ekonomsko okruženje i tržište, kroz jačanje konkurencije koja može podstaći inovacije, modernizaciju infrastrukture i bolji kvalitet usluge. Veća transparentnost i predvidivost povećavaju atraktivnost sektora za investicije.

Direktni negativni uticaj bi mogli osjetiti pojedini potrošači derivata Eurosuper 98, jer cijena ovog derivata više neće biti regulisana, što može dovesti do rasta cijene u određenim periodima ili prodajnim mjestima. Sa druge strane, trenutna regulacija cijene ovog derivata dovela je do obima njegove potrošnje od 2%. Razlog tome je slaba zastupljenosti na benzinskim stanicama, upravo kao posljedica regulisane cijene, zbog čega se naftne kompanije odlučuju na isključenje ovog derivata iz ponude, i postavljanja aditiviranih, značajno skupljih proizvoda.

Indirektni negativni uticaj bi moglo predstavljati uvođenje novog modela koje u početnoj fazi primjene može izazvati određenu nesigurnost kod subjekata koji su navikli na dosadašnji sistem, za koji očekujemo da će biti brzo prevaziđen, jer će privrednici osim podrške ministarstva u primijeni istog, imati jednostavniji sistem za obračun cijena goriva od trenutno važećeg.

Pozitivni uticaji nove uredbe značajno prevazilaze potencijalne negativne efekte, posebno imajući u vidu dugoročnu održivost tržišta, jačanje konkurentnosti i zaštitu krajnjih korisnika. Negativni uticaji su uglavnom ograničeni na fazu tranzicije i mogu se ublažiti kroz informisanje, podršku i praćenje implementacije propisa.

- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**

Primjena novog propisa neće izazvati dodatne troškove za privredne subjekte, uključujući mala i srednja preduzeća, već se očekuje da će imati stimulativan efekat na njihovo poslovanje. Glavni razlozi za to su priznavanje troškova koji su subjektima bili priznati i do sada (pojedinačno prikazani kao: troškovi distribucije, maloprodaje, gubici, istovar, prekrcaj, kontrola i špedicija, provizija banke, lučka taksa i bruto marža), a sada prikazani kao jedna kategorija „troškovi priznati energetsom subjektu“ uvećana za Index proizvođačkih cijena obračunat za period decembar 2021 – decembar 2024. godina.

Time se omogućava realniji prikaz poslovnih izdataka, što će rezultirati povećanjem iznosa priznatih troškova naftnim kompanijama. Ovo će posebno koristiti manjim distributerima i preduzećima s ograničenim resursima, jer će moći lakše pokrivati realne operativne izdatke. U kalkulaciji Indexa proizvođačkih cijena („Izvor podataka: Uprava za statistiku - MONSTAT“) decembar 2021. godine uzet je kao period koji je prethodio energetske krizi, i koji utiče na povećanje priznatih troškova u iznosu od 20%.

Posmatrajući zvaničnu statistiku (Monstat), ukoliko bi uporedili sa 2015 godinom, index potrošačkih cijena zabilježio je rast od 40.5% do aprila 2025.godine. Posebno je zabilježen rast od 2022.godine, kad je zabilježena kumulativna prosječna godišnja inflacija u visini od 25%. Ipak, jasno je da je u posmatranom periodu, u određenim mjesecima došlo do značajnijeg rasta cijena, pa je samo tokom 2022. godine, u određenim mjesecima taj rast iznosio preko %. Analizirajući pojedinačne komponente ovog indeksa, jasno je da su cijene koje ulaze u sastav troškova samih privrednih subjekata, zabilježili značajan rast u odnosu na period posljednje promjene.

Sa druge strane, u posljednjih nekoliko godina došlo je i do značajnijeg rasta zarada zaposlenih, koji predstavljaju jednu od najznačajnijih troškova privrednih subjekata. Tako je

u odnosu na 2012. godinu, došlo do rasta bruto zarada u iznosu od preko 48% dok je taj rast tokom 2024. godine u odnosu na 2021. godinu iznosio 36.5%. Ovo je još jedan od indikatora koji pokazuje neophodnost izmjene same uredbe, kako bi svi privredni subjekti mogli shodno tome da usklade i svoje troškove.

Jedinstven i jasno definisan obračunski model smanjuje administrativne i operativne nejasnoće, što posebno odgovara malim i srednjim preduzećima koja nemaju kapacitete za kompleksne pravne i računovodstvene interpretacije postojećih propisa. Novi propis ne uvodi nove takse, obaveze niti dodatne administrativne zahtjeve za privredne subjekte.

Ne očekuje se negativan uticaj ni na krajnje potrošače. Tržište naftnih derivata karakteriše izražena fluktuacija cijena, pri čemu se maloprodajne cijene mijenjaju u opsegu od 20 centi po litru goriva na godišnjem nivou. Novi obračun neće imati značajan uticaj iznad postojećih tržišnih kretanja, jer se i dalje zadržava mehanizam ograničavanja maksimalnih cijena za najzastupljenije derivate (npr. Eurosuper 95, Eurodizel i Lož ulje).

Na tržištu nafte i naftnih derivata bilježi se pad cijena u posljednjem periodu, kako se može vidjeti i u Tabeli 1. Trenutna cijena naftnih derivata je cca 40 eurocenti jeftinija nego 2022. godine tokom perioda energetske krize. Napominjemo da je realna cijena derivata u 2022. godini bila i visočija, ali su na snazi bile Odluke o umanjenju akcize na naftne derivate kao mjera zaštite krajnjih potrošača od naglih skokova cijena.

	Eurosuper 95	Eurodizel	Lož ulje
Maksimum 2022-25	1.74	1.78	1.99
	Mart 2022	Jun 2022	Jun 2022
Minimum 2022-25	1.26	1.28	1.22
	Sep 2022	Apr i maj 2025	apr i maj 2025
Prosjek 2022	1.51	1.57	1.67
Prosjek 2023	1.54	1.47	1.44
Prosjek 2024	1.51	1.41	1.37
Prosjek 2025 do sada	1.46	1.37	1.32
Maj 2025	1.39	1.28	1.22

Tabela 1. Cijene naftnih derivata u Crnoj Gori u periodu od 2022-2025

Prema dostupnim poređenjima, maloprodajne cijene goriva u Crnoj Gori su među najnižim maloprodajnim cijenama goriva u regionu i šire, uključujući i poređenje sa državama članicama EU, kako se može vidjeti iz Tabele 2, u nastavku. Predložene izmjene neće izmijeniti ovaj trend, jer se model temelji na realnim, ali i kontrolisanim parametrima koji balansiraju interese potrošača i privrede.

Zemlja	Eurosuper 95	Eurodizel
Crna Gora	1.47	1.38
Srbija	1.56	1.69
Hrvatska	1.54	1.55
Slovenija	1.48	1.54
Albanija	1.74	1.74

Tabela 2. Prosječne cijene naftnih derivata u periodu jan-maj 2025

- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.

Pozitivne posljedice donošenja predloženog propisa značajno opravdavaju eventualne troškove koje bi njegova primjena mogla izazvati, pri čemu je važno naglasiti da ti troškovi nisu značajni, niti predstavljaju novo opterećenje za građane ili privredu. Priznavanjem troškova naftnim kompanijama uvećanim u skladu sa indexom proizvođačkih cijena, propis obezbjeđuje realniju osnovu za formiranje cijena, što je posebno značajno za održivost poslovanja privrednih subjekata. Propis ne nameće nove administrativne ni fiskalne obaveze. Naprotiv, kroz priznavanje realnih troškova, olakšava poslovanje uvozniciima i distributerima, a krajnji korisnici neće osjetiti značajan negativan efekat, s obzirom na postojeću tržišnu fluktuaciju cijena naftnih derivata, i trenutno izraženi pad cijena naftnih derivata. Važno je napomenuti da je Fiskalnom strategijom Crne gore za period od 2024-2027 godine predviđeno uvođenje mjere markiranja goriva sa ciljem suzbijanja nelegalnog prometa naftnih derivata i posljedično povećanja naplate budžetskih prihoda kroz efikasniju naplatu akcize i pdv-a. Novim Zakonom o energetici, usvojenim u martu o.g., uvedena je navedena mjera i predviđeno je da naftne kompanije snose troškove markiranja, što će predstavljati dodatno opterećenje za privredne subjekte koji se bave trgovinom na veliko i malo naftnim derivatima, i što dodatno opravdava donošenje nove Uredbe sa uvećanim troškovima koji se priznaju naftnim kompanijama.

Ukoliko bismo primijenili metodologiju predloženu ovim propisom na obračun cijena goriva u aktuelnom vremenu, u Crnoj Gori cijene naftnih derivata ostaju i dalje među najnižima u regionu, što potvrđuje da predloženi model ne ugrožava dostupnost naftnih derivata niti standard građana.

Standardizacija obračuna i jasno definisana pravila smanjuju regulatorne rizike, jačaju povjerenje u tržište i podstiču konkurenciju – što dugoročno koristi i potrošačima i privredi. Uklanjanjem Eurosupera 98 iz obračuna maksimalnih cijena otvara se prostor za tržišno nadmetanje, dok istovremeno ostali ključni derivati ostaju pod regulatornom kontrolom, što osigurava balans između tržišne slobode i zaštite potrošača.

- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

Predloženi propis direktno i indirektno podržava ulazak novih privrednih subjekata na tržište, kao i razvoj tržišne konkurencije, kroz unapređenje regulatornog okvira i stvaranje ravnopravnijih uslova za sve učesnike. Jasna i jednako primjenjiva pravila smanjuju prostor

za arbitrarno tumačenje i regulatornu neizvjesnost, čime se stvaraju predvidljiviji i pravičniji uslovi za poslovanje, naročito za nove i manje aktere na tržištu.

Novi sistem omogućava privrednim subjektima, uključujući potencijalne nove ulagače, da planski upravljaju troškovima i prihodima, čime se povećava atraktivnost tržišta i smanjuje finansijski rizik za ulazak u naftni sektor. Novi propis smanjuje sistemske prednosti koje su mogli imati pojedini subjekti zbog zastarjele metodologije, čime se podstiče fer konkurencija i tržišna dinamika.

Postepena liberalizacija tržišta – isključenje Eurosuper 98 iz regulisanog obračuna otvara prostor za konkurenciju u segmentu premijum goriva, gdje subjekti mogu razvijati strategije, cjenovne politike i brend diferencijaciju, bez ograničenja koja važe za derivate pod režimom maksimalnih cijena.

Predloženi propis, kroz modernizaciju regulative, povećanje transparentnosti i djelimičnu liberalizaciju tržišta, aktivno doprinosi stvaranju povoljnijeg ambijenta za ulazak novih privrednih subjekata i jačanje tržišne konkurencije, što dugoročno koristi i potrošačima i ukupnoj ekonomiji.

- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Predloženim propisom ne uvode se nova administrativna opterećenja niti dodatne biznis barijere za postojeće ili potencijalne privredne subjekte na tržištu naftnih derivata. Naprotiv, uvođenje jasnije i savremenije metodologije obračuna maksimalnih maloprodajnih cijena predstavlja korak ka pojednostavljenju regulatornog okvira i smanjenju postojećih neefikasnosti.

Propis ne zahtijeva uvođenje dodatnih obaveza, dostavljanja podataka ili specifičnih obrazaca koje privredni subjekti prethodno nisu pripremali.

Liberalizacija Eurosupera 98 i stvaranje jedinstvenih uslova za sve uvoznike i distributere uklanja tržišne distorzije i smanjuje ulazne prepreke za nove subjekte, posebno u segmentu premijum derivata.

Novi obračun je koncipiran tako da bude tehnički kompatibilan sa postojećim sistemima evidencije i obračuna kod privrednih subjekata, jednostavniji u odnosu na prethodni, što olakšava tehničku integraciju bez potrebe za dodatnim ulaganjima u softverska rješenja ili obuku zaposlenih.

Predloženi propis upravo doprinosi uklanjanju postojećih biznis barijera koje su proisticale iz zastarjele metodologije. Time se stvara povoljnije i konkurentnije poslovno okruženje, u kojem su svi tržišni učesnici tretirani na transparentan i ravnopravan način.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.

- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

Za implementaciju predmetnog propisa, nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.

Za implementaciju predmetnog propisa, nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.

Implementacijom ovog propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?

Za implementaciju predmetnog propisa, nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?

Usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze.

- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

Implementacijom predloženog propisa ne očekuje se direktno ostvarivanje dodatnog prihoda za budžet Crne Gore, s obzirom na to da se predmetna uredba odnosi na metodologiju obračuna maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata, a ne na poreze, akcize ili druge fiskalne instrumente koji bi mogli generisati budžetski prihod.

Međutim, mogu se identifikovati određeni indirektni fiskalni efekti, koji dugoročno mogu pozitivno uticati na budžet, a to su očuvanje stabilnosti i konkurentnosti sektora kroz redovnu uplatu akciza, poreza i doprinosa za zaposlene, očuvanje i potencijalno povećanje broja zaposlenih u sektoru i veću fiskalnu disciplinu kroz formalizaciju tržišta. Zatim podsticaj tržišnoj aktivnosti kroz liberalizaciju Eurosuper 98 koja omogućava slobodno formiranje cijena, što može motivisati konkurenciju, privući nove ulagače i povećati promet u segmentu premijum goriva – sve to može indirektno povećati osnovicu za naplatu PDV-a.

- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.

Implementacijom predmetnog propisa, ne očekuju se direktni finansijski prihodi ili rashodi.

- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.

Implementacijom predmetnog propisa, ne očekuju se direktni finansijski prihodi ili rashodi.

- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?

Imajući u vidu da je predmetni propis, kao i oblast koju reguliše u nadležnosti Ministarstva energetike i rudarstva, kao i da predmetni propis nema fiskalni uticaj, Ministarstvo finansija nije učestvovalo u izradi istog. Ukoliko Ministarstvo finansija uputi sugestije, na zvanično upućen zahtjev na dostavljanje mišljenja za predmetni propis, zajedno sa ovim obrascem, iste će biti detaljno razmotrene i uvažene.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.

Predloženi propis urađen je od strane službenika Ministarstva energetike i rudarstva. Postizanje odgovarajuće pravne forme ovog akta usklađeno je u saradnji sa Sekretarijatom za zakonodavstvo.

U saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore tokom 2023 godine obezbijedena je donacija za izradu studije Analiza stanja na tržištu naftnih derivata, od strane profesora Ekonomskog fakulteta, Univerziteta crne Gore, koja je korišćena prilikom donošenja odluka o izmjeni uredbe.

Obavljene su i ciljne konsultacije predstavnika Ministarstva sa predstavnicima privrednih subjekata, na čiju dugogodišnju inicijativu je predloženi propis i urađen. Konsultacije su urađene takođe u saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore, i njihovim radnim tijelom - Grupacija distributera nafte i naftnih derivata.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?

Nijesu prepoznate potencijalne prepreke za implementaciju propisa.

- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

Radi uspješne primjene i ostvarenja ciljeva, predviđeno je informisanje i prezentovanje nove metodologije učesnicima na tržištu naftnih derivata putem prezentacija, smjernica i instrukcija nadležnog organa, odmah po stupanju propisa na snagu. Organizovanje koordinacionih sastanaka između državnih organa i predstavnika naftnog sektora u fazi

početne primjene. Kao i do sada, nastaviće se sa praćenjem tržišnih pokazatelja i prikupljanje podataka tokom primjene novog propisa, radi pravovremenog reagovanja na moguće neusklađenosti ili izazove.

- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?

Glavni indikatori uspješnosti implementacije propisa uključuju praćenje usklađenosti obračuna cijena goriva od strane naftnih kompanija s novom metodologijom obračuna kroz dostavljanje zahtjeve za izdavanje saglasnosti prilikom obračuna maloprodajnih derivata, koje se shodno Uredbi, odvija svakog drugog ponedjeljka. Osim navedenog, indikator uspješnosti primjene biće i nalazi nadležne tržišne inspekcije na terenu u pogledu primjene maksimalno dozvoljenih maloprodajnih cijena naftnih derivata. Zatim, praćenje potrošnje i zastupljenosti derivata Eurosuper 98, tj. eventualnog povećanja tržišne aktivnosti ovog derivata, ondono praćenje kretanja i rezultata uvedene mjere i planiranje daljih koraka u pogledu liberalizacije tržišta, u skladu sa EU principima slobodnog tržišta.

- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog propisa vrši Ministarstvo energetike i rudarstva, dok **inspekcijski nadzor** vrši tržišna inspekcija i drugi nadležni državni organi u skladu sa posebnim propisima.

Datum i mjesto

Podgorica, 16.05.2025. godine

MINISTAR
mr Admir Sahmanović

